

vergadering **C229**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 9 mei 2023

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over een hervorming van de bevoegdheden van de provinciale besturen – 2306 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Yves Buysse aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de democratische controle op de stem- en telverrichtingen van de volksraadpleging – 2407 (2022-2023)	8
VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de huidige werking van het decreet houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme – 2421 (2022-2023)	10
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de Interministeriële Conferentie Migratie en Integratie – 2442 (2022-2023)	14
VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de bezorgdheid van de Algemene Inspectie van de Federale Politie en van de Lokale Politie over de gemeentefusies – 2516 (2022-2023)	19
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de wachtlijsten voor de cursus maatschappelijke oriëntatie – 2299 (2022-2023)	23

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over een hervorming van de bevoegdheden van de provinciale besturen – 2306 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, een half jaar geleden, ik dacht in november 2022, hebben we in onze commissie de bespreking en stemming gehad over het decreet over de regiovorming. We weten ondertussen genoeg waarom we dat hebben gedaan. Tijdens die bespreking werd een aantal keren de vraag gesteld wat de rol en positie van de regio's is ten opzichte van de huidige provincies. Het is duidelijk dat de referentieregio's geen nieuwe laag van politieke ambtenarij zullen worden en dat we in dit stadium niet raken aan de bevoegdheden van de provinciale niveaus of van de lokale besturen. We moeten toch nog zien dat er een ruime overlap zit tussen wat de provincies doen en wat we doen op lokaal niveau, bij de steden en gemeenten. Dat moeten wij, en zeker de collega's die lokaal heel actief zijn, toch vaststellen.

De structuur van de pas gevormde referentieregio's zal in de toekomst een rol moeten overnemen als wij voortgaan met het afschaffen van het provinciale niveau. Dat is niet alleen van mijn partij een standpunt, ook onze minister heeft zich in het verleden al op gelijkaardige wijze uitgelaten over de toekomst van de provincies.

Collega's, als wij een gedegen debat willen voeren over de toekomst van het provinciale niveau, zeker in het licht van wat we met de regio's zullen doen, dan zullen we toch binnen de huidige legislatuur, al is het nog een dik politiek jaar, het nodige voorbereidende werk moeten doen. Naar analogie van het onderzoek over het Gemeentefonds, zouden we een grondige studie moeten doen over hoe we voortdoen met de provincies. Blijven we de weg bewandelen van het afschaffen ervan? Blijven ze bestaan? Wat gaat er naar de lokale besturen? Wat gaat er naar de regio's? Dat zijn allemaal vrij complexe zaken. Daarin blind te werk gaan, lijkt mij toch gevaarlijk.

Minister, hebt u al voorbereidende stappen ondernomen om een dergelijke studie te doen?

Hoe ziet u zelf de toekomst van de huidige bevoegdheidsverdeling tussen het lokale en provinciale niveau?

Welke rol ziet u weggelegd voor de referentieregio's als het komt tot een volledige hervorming?

Welke rol ziet u nog weggelegd voor de provinciegouverneurs, in geval van een totale hervorming?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Miert, bedankt voor uw vraag. Mocht ik u niet beter kennen, dan zou ik zeggen dat ge een 'deugniet' zijt omdat u deze vraag stelt om te proberen mij uit mijn kot te lokken en mijn gedacht te zeggen als politicus. Een gedacht van mij dat men kent als het over de provinciale niveaus gaat. Maar ik ben minister van een regering, gebonden door een regeerakkoord, mijnheer Warnez, en ik zal natuurlijk proberen om vanuit die context een

genuanceerd antwoord te geven, een correct antwoord dat niet noodzakelijk genuanceerd is.

We hebben over de toekomst van het provinciale niveau al een aantal keren van gedachten gewisseld. Ik denk enkele weken geleden nog, bij een vraag van collega Buysse over een dwingend kader voor de gemeentefusies. Ik heb toen geprobeerd om de context zo duidelijk mogelijk te schetsen.

U weet dat wij de vorige legislatuur een afslanking van de provinciale niveaus hebben doorgevoerd. Daarbij hebben we de persoonsgebonden aangelegenheden overgeheveld hetzij naar de lokale besturen hetzij naar de Vlaamse overheid. In het huidige Vlaamse regeerakkoord is er niet door mij maar door goede collega's gevraagd om een status quo te hanteren met betrekking tot de provinciale bevoegdheden. Men noemt dat een 'bestuurlijke rust'. Aangezien ik zelf eerder een wat onrustig type ben, heb ik mij node moeten neerleggen bij die rust. Maar die rust zal op een bepaald moment ophouden, en dan zal er dynamiek ontstaan. Maar zolang die rust heerst, werk ik binnen het kader van de 'bestuurlijke rust'. *(Opmerkingen en gelach)*

Ik zal nu wat concreter worden. Het is voor mij moeilijk. Er zit een psychologisch proces in mijn hoofd, een kortsluiting allerhande, om die provincies niet zo rap mogelijk af te schaffen, maar om die rust te respecteren.

Het essentiële is: welke stappen heb ik gezet met het oog op een mogelijke hervorming? Ik heb bij vorige tussenkomsten al verwezen naar het lopende onderzoek van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing (SBV), om te komen tot een totaalvisie op een versterkt lokaal bestuur in Vlaanderen. Volgende aspecten komen in die opdracht, die nog loopt, aan bod: decentralisatie, bestuurskracht en schaal, de positie van de provincies in het bestuurlijke landschap, het toekomstprofiel van het lokale bestuur, de positie van Vlaanderen ten overstaan van een versterkt lokaal bestuur. Als we de lokale besturen versterken, in mijn hoofd zijn dat de gemeenten, zal dat ook een impact hebben op hoe Vlaanderen zichzelf organiseert. Welke impact heeft dat dan? Welke mogelijk positieve impact heeft dat op bijvoorbeeld de vastgestelde verkokering van Vlaanderen? Kunnen we dat daarmee helpen doorbreken, ja of neen? Of maken we het nog moeilijker?

Het is de bedoeling dat rond deze aspecten een aantal toekomstscenario's worden uitgewerkt, ook rond de positie van de provincies. Die opdracht zal begin 2024 klaar zijn. Dat is beleidsvoorbereidend werk. De volgende regering – of de onderhandelaars die de volgende regering voorbereiden, van ongetwijfeld dezelfde partijen als vandaag – zal dan die knopen moeten doorhakken.

Wat is mijn visie met betrekking tot de bevoegdheidsverdeling tussen het lokale en provinciale niveau? Mijn eigen positie over de toekomst van het provinciale bestuursniveau is u wellicht bekend. Ik ben overtuigd van een bestuursmodel dat naast de federale overheid uitgaat van twee sterke polen: sterke lokale besturen enerzijds en een kaderstellende Vlaamse overheid. In zo'n model – maar dat is mijn persoonlijke mening – is er geen plaats voor een derde pool. Maar nogmaals: 'bestuurlijke rust'. Daarom ben ik ervan overtuigd dat de provinciebesturen het best worden afgeschaft en dat de provinciale bevoegdheden worden overgeheveld naar de twee polen. Dat is geen regeringsstandpunt maar een persoonlijk standpunt. Dat is mijn persoonlijke toekomstvisie. We weten dat verschillende partijen daar op een verschillende manier over denken en we respecteren elkaar daarin.

Wat betreft de rol van de referentieregio's bij de eventuele hervorming van de provincies ben ik in het verleden al heel duidelijk geweest. We zetten geen stap vooruit als we vijf provinciebesturen vervangen door x aantal regio's. Dat helpt ons geen millimeter vooruit. Daar ben ik absoluut geen voorstander van. De referentieregio is geen nieuwe bestuurslaag. Vandaag niet en, als ik erover mag beslissen,

ook morgen niet. De enige democratisch verkozen besturen in de regio's zijn de gemeentebesturen. Dat wil ik graag zo houden. Dat is mijn overtuiging. Dat betekent niet dat we met de regiovorming geen stappen meer vooruit kunnen zetten. Zo is het SBV net gestart met een tussentijdse evaluatie van het traject regiovorming. De onderzoekers zullen nagaan in welke mate de regiovorming tot dusverre heeft bijgedragen aan de realisaties van de doelstellingen die we in de Vlaamse Regering ter zake hebben vooropgesteld. Ook dat onderzoek is begin 2024 klaar.

Dat zijn dus onderzoeken die een volgende bestuurlijke hervorming moeten voorbereiden. Ze zullen aanbevelingen bevatten die een inspiratie zijn aan de onderhandelingstafel. Het is goed dat we de hele puzzel hebben: wat zijn de scenario's met de provincies; wat zijn de scenario's rond fusies; wat zijn de scenario's met betrekking tot de impact voor het Vlaamse niveau; wat zijn de scenario's rond het mogelijk versterken van de regio's?

Uw vraag naar de rol van de gouverneurs is hypothetisch: stel, de rust houdt op en er wordt ingegrepen op het provinciale niveau – wat gebeurt er dan met de gouverneurs? Wel, de gouverneurs hebben drie verschillende petten. Zij bekleden een heel unieke positie in ons bestuurlijk landschap. De functie van de gouverneur is zowat de enige plaats waar alle bevoegdheidsniveaus elkaar ontmoeten. Hij is voorzitter van de deputatie, hij is commissaris van de Vlaamse Regering en hij is commissaris van de Federale Regering.

De gouverneurs hebben deze legislatuur een positieve rol gespeeld, vind ik, zowel tijdens de coronacrisis als bij de Oekraïne-crisis. Maar ook bij de overstromingen in juni 2021. Dat valt trouwens onder hun opdracht van noodplanning. De Vlaamse Regering heeft hun daarnaast de voorbije jaren ook opdrachten gegeven rond de regiovorming, de aanpak van de droogte, de PFOS-vervuiling en dergelijke meer. Ze hebben telkens opnieuw hun job meer dan behoorlijk gedaan.

Mochten de provinciebesturen worden afgeschaft, dan valt enkel die eerste rol weg. Zelfs diegenen die voorstander zijn van de provinciebesturen moeten vaststellen dat de gouverneurs dan wel geen voorzitter meer zijn van de deputatie, maar dat ze wel commissaris blijven van die twee beleidsniveaus. Die positie staat volgens mij niet ter discussie. Waar je ook naartoe evolueert met de provincies, gouverneurs zullen we altijd nodig hebben. Dat zijn stevige ambtenaren, commissarissen van de Vlaamse Regering en van de Federale Regering die altijd een interface kunnen zijn tussen het lokale gemeentelijke niveau en het Vlaamse en het federale niveau. We weten dat we met betrekking tot hun eerste functie een meningsverschil hebben. Mijn mening is duidelijk. Maar ook over de referentieniveaus, mijnheer Van Miert: we mogen niet de provincies vervangen door een nieuwe bestuurslaag, die we dan regio's noemen. Ook daarover hebben we al heel helder met elkaar gepraat. Ik denk dat we daar op dezelfde lijn zitten.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, het was zeker niet mijn bedoeling om u uit uw kot te lokken, zoals u zei. En nog minder, beste collega's van cd&v, om jullie te doen 'schuifelen' op jullie stoelen. Neen, ik heb deze vraag gesteld vanuit mijn bezorgdheid. Wij zijn allemaal, in welke positie ook, lokaal actief. Wij kennen die binding en het samenwerken met de provincie vrij goed. En misschien zullen enkele mensen nu schrikken van wat ik zal zeggen. Ik ken mijn partijstandpunt, maar ik maak me toch wel zorgen indien we vandaag zouden zeggen dat we met de provincies stoppen.

Daarom mijn vraag, minister, over het voorbereidende traject dat we moeten doen. U hebt daar heel positief op geantwoord. Ik zal het niet over bijvoorbeeld De Warande hebben, omdat dat zo'n uniek geval is, maar er zijn toch een aantal zaken

waar we lokaal heel nauw samenwerken met de provincies. Ik denk bijvoorbeeld aan bouwdoSSIERS. Waar zullen we dat doen? Er zal toch ergens een controlerende overheid moeten zijn boven het lokale niveau? Ik kan me niet voorstellen dat het lokale niveau helemaal alleen over projecten mag beslissen. En dan heb ik het niet over het zetten van een carport maar over grotere bouwdoSSIERS. Waar gaan we daarmee naartoe? Gaan we daarmee naar Vlaanderen? Gaan we hier een extra eenheid creëren? Ik zie dat allemaal nog niet gebeuren.

Minister, u hebt heel positief geantwoord. Ook met betrekking tot het SBV. Die onderzoeken zullen heel belangrijk zijn. De discussies binnen dit huis, binnen deze commissie, zullen moeten uitwijzen hoe we daarmee verdergaan. Het is heel gemakkelijk om iets op te lossen door de provincies af te schaffen. Maar als je op een lokaal niveau bekijkt welke taken er zijn en welke samenwerking er nog altijd is tussen het lokale en het provinciale niveau, denk ik dat we daar heel voorzichtig mee moeten omgaan en ervoor moeten zorgen dat we daar niet van de regen in de drop geraken.

Daarom zijn die onderzoeken er. Wij kijken ernaar uit om die bespreking hier voort te zetten.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Ik merk dat de minister het regeerakkoord heel goed kent. (*Gelach*)

En dat hij bijna niet zes keer 'enerzijds dit en anderzijds dat' heeft gezegd. Maar voor de rest hebt u, minister, heel duidelijk gemaakt wat in dezen uw mening is en die van de regering in het regeerakkoord.

We moeten met z'n allen met een open mind kijken naar de bestuurlijke lasagne die Vlaanderen vandaag is. Zowel de believers van provincies als de non-believers. Ik zou het wel graag eens weten waarom men in pakweg Mechelen vindt dat men de provincies niet nodig heeft.

Ik ben wel blij met de tweede tussenkomst van collega Van Miert. Dat is een eerlijke tussenkomst. De provincies spelen een bepaalde rol. Kun je dat naar Vlaanderen brengen, of niet? Hoe los je dat allemaal op? Maar ook omgekeerd: vanuit de believers van de provincies, waaronder ikzelf. Een aantal projecten bij mij in de gemeente zouden gewoon niet gebeurd zijn, of niet zo goed of niet zo snel, zonder de provincie. Als we een aantal van die projecten naar Vlaanderen zouden overhevelen, zou er niets van gekomen zijn. We moeten dat als Vlaamse overheid ook durven zeggen. Als we als Vlaanderen vanuit het verre Brussel gaan beslissen over Kinrooi en Diksmuide, dan denk ik dat dat niet de gepaste plaats is om over een aantal dingen te beslissen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de bestuurlijke beroepen in het kader van de ruimtelijke ordening of van water.

Ook over de rol van de provincies ten aanzien van de regio moeten we met een open mind discussiëren. Er zullen regio's zijn die de provincies links laten liggen, er zullen regio's zijn die de provincies betrekken. Bij ons gebeurt dat gewoon. In de regio Midwest, die toch dikwijls als een voorbeeld wordt aangehaald, zit de provincie mee aan tafel. Wij praten daarmee als ze betrokken zijn. Dat werkt. Ik heb daar nog niemand over horen klagen.

We moeten dat met een open mind bekijken. Dan zien we wel wat daarna allemaal volgt. Ik ben tevreden dat we het er met z'n allen over eens zijn dat we geen extra bestuurslaag moeten creëren. Een lasagne met veel laagjes is lekker, maar Vlaanderen is op zijn best als die lasagne een klein beetje dun is.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dit zijn heel interessante beschouwingen. Ik zal toch een aantal elementen van mijn persoonlijke visie geven. Ik hoop dat u niet verwacht dat ik mij beperk tot het standpunt van de regering.

Mijnheer Van Miert, ik begrijp uw bezorgdheden. Soms doen we alsof de dingen die we willen afschaffen geen waarde hebben. Dat is ook met regelgeving vaak zo. Men zegt dan dat er veel te veel wetten zijn en dat we ze moeten afschaffen. Maar die wetten zijn op een zeker moment niet gemaakt om zomaar nog eens een wet te maken. Er is altijd een onderliggende reden geweest, een motief, of het nu een calamiteit was of een nieuw inzicht. Maar op een zeker moment stel je vast dat er zoveel regels zijn en dat daarin moet worden gesnoeid. Elke keer dat je een regel wil afschaffen, bots je op de oorspronkelijke reden waarom die regel is gemaakt. Het vergt altijd een inspanning om die regel te doen verdwijnen. Dat geldt zeker voor een bestuurslaag die al heel lang bestaat, die een geschiedenis heeft, waar een administratie op werkt, die expertise heeft en die natuurlijk te goeder trouw is en die een meerwaarde wil creëren voor lokale besturen en voor burgers. Dat is de logica zelf. Dat afschaffen vraagt een inspanning, dat vraagt een kader. U zegt dat terecht. Dat vraagt voorbereiding.

Persoonlijk ben ik er heel hard van overtuigd dat het afschaffen van de provinciale bestuurslaag innig verbonden is met een fusieoperatie. Dat heeft ook een impact op hoe we de werking van Vlaanderen kunnen moderniseren. Dat kan niemand mij kwalijk nemen. Ik ben daar ook 'outspoken' over. Ik weet dat ik daar heel veel mensen mee tegen de borst stoot.

Vlaanderen moet gemoderniseerd worden. Het Vlaamse beleidsniveau botst vandaag op zijn grenzen. Dat merken we heel vaak bij crisissen. Er zijn nieuwe uitdagingen. We moeten veel sneller kunnen schakelen. We zitten in Vlaanderen erg verkokerd. Dat merken de lokale besturen heel hard. Als ze wat complexere projecten hebben, krijgen ze van verschillende Vlaamse administraties niet altijd dezelfde adviezen. Die spreken elkaar soms tegen. Dat is een heel kluwen.

Ik ben uitdrukkelijk pleitbezorger van een opschaling van het lokale niveau. Ik weet dat het niet in ons regeerakkoord staat, maar beeldt u zich mijn idee van honderd of 120 gemeenten in. Dat wordt voor de Vlaamse administratie behaarder om mee samen te werken. Dat zal een impact hebben op de manier waarop die regio's werken. Denk aan de operatie die collega-minister Verlinden wil doen, met veel grotere politie- en brandweerzones. Er zullen veel minder burgemeesters aan tafel zitten. Dat heb ik de vorige keer al gezegd.

Mijnheer Van Miert, noem maar man en paard. Uiteraard kijkt u als burgemeester naar de Warande. Er is maar een manier om dat op te lossen. Zullen we dat aan Vlaanderen geven? We zouden dat kunnen. Maar hoe verantwoord je dat? Er zijn twee mogelijkheden. Ofwel wordt dat een bovenlokale culturele instelling, op regioniveau of wat dan ook, ofwel moet Turnhout groeien. En dat is wat ik denk dat zou moeten gebeuren. Dat is mijn overtuiging. Dan krijgt ook de Kempen een sterke centrumstad. U bent nu een centrumstad, maar u bent de kleinste van de centrumsteden. U speelt boven uw gewicht. U hebt dezelfde maatschappelijke uitdagingen als de andere centrumsteden. Ik weet waar in mijn visie de oplossing ligt: zorg ervoor dat we met minder gemeenten zijn, haal die bestuurslaag daaruit, breng die bevoegdheden naar de lokale besturen, en zorg ervoor dat de Vlaamse overheid zich moderniseert en zich aanpast aan die nieuwe omgeving. Dan heb je een slagkrachtig verhaal. Die puzzelstukken moeten op tafel liggen.

Collega Warnez, u denkt daar anders over. Nogmaals, ik wil dat ook met een open geest bekijken. Maar ik heb daarover doorheen de jaren een heel uitgesproken mening ontwikkeld. U ongetwijfeld ook. Die studies moeten ons helpen. We moeten dat met een open geest bekijken. Als blijkt dat datgene wat ik denk dat moet

gebeuren op basis van wetenschappelijke inzichten onmogelijk is, dan moeten we dat pad verlaten. Omgekeerd moet u, mijnheer Warnez, ook aanvaarden dat als uit die studie blijkt dat daar potentieel zoveel bestuurlijke winst in zit, u misschien ook wel uw stelling moet herzien. Dat is de reden waarom we zo'n studie doen. We doen dat niet alleen maar om aan cherrypicking te doen en te zeggen: "Kijk, punt 7 en punt 12 bevestigen mijn stelling." Ik denk dat we dat met een open geest moeten bekijken.

De status quo – laten we dat 'bestuurlijke rust' noemen – is op langere termijn voor Vlaanderen niet houdbaar. We moeten keuzes maken. Anders rijden we ons vast. We zijn vandaag niet slagkrachtig genoeg. We zijn het de Vlaamse gemeenschap verplicht om een slagkrachtige overheid uit te tekenen, ook als we daarvoor in de toekomst een aantal heilige huisjes moeten slopen en ook al vraagt dat het maken van oefeningen waartegen de samenleving gemakkelijk te mobiliseren valt omdat de reactie vaak op emotie drijft. We moeten daar proberen overheen te stappen. Pas op, het kan ook een politieke emotie zijn om sommige dingen te willen afschaffen die misschien niet moeten worden afgeschaft. Ik probeer het objectief te bekijken. We moeten dat heel rationeel en heel doelbewust doen.

Ik heb daar een sterke overtuiging over. Alle universiteiten werken mee, allemaal. Het is dus op hoog niveau dat we hier een studie zullen afleveren. Begin 2024 zullen we goed kunnen debatteren. We zullen er dan kennis van kunnen nemen. Misschien zullen we die studie kunnen gebruiken in de verkiezingscampagne, of niet. Maar de volgende regering zal, wanneer ze samenkomt om een akkoord te maken, stof hebben om dat op een goede manier te doen.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Ik heb de argumentatie van de minister heel goed begrepen. We kijken uit naar de onderzoeken, of naar de resultaten ervan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Yves Buysse aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de democratische controle op de stem- en telverrichtingen van de volksraadpleging – 2407 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Minister, het decreet Lokaal Bestuur voorziet dat, wanneer er beslist is om een volksraadpleging te organiseren, het college uiterlijk de 35e dag voor de dag van de gemeentelijke volksraadpleging een voorzitter en een plaatsvervangende voorzitter van het hoofdbureau aanduidt. De voorzitter van het hoofdbureau wijst op zijn beurt de leden van zijn hoofdbureau aan. Vervolgens wijst diezelfde voorzitter ook voor elk stem- en telbureau de bijzitters en de plaatsvervangende bijzitters en ook hun voorzitter aan. De voorzitter van het telbureau en de voorzitter van het stembureau benoemen zelf de niet-stemgerechtigde secretaris van hun bureau.

Tot hier loopt alles in de lijn van wat we kennen bij de organisatie van reguliere verkiezingen. Wat bij de organisatie van een volksraadpleging echter ontbreekt, is dat het decreet geen mogelijkheid voorziet om getuigen aan te duiden die zowel de werkzaamheden van het hoofdbureau als die van de stem- en telbureaus kunnen controleren. Probleem is natuurlijk dat er bij een volksraadpleging officieel

geen partijen deelnemen. Dat begrijp ik wel. Maar toch, een dergelijke controle lijkt me een belangrijke voorwaarde om alle verrichtingen transparant te laten verlopen.

Minister, bent u van oordeel dat getuigen een meerwaarde kunnen zijn om alle verrichtingen van een volksraadpleging te volgen?

Is het mogelijk dat de indieners van het verzoek om een volksraadpleging op te starten en/of de partijen die vertegenwoordigd zijn in de gemeenteraad alsnog getuigen afvaardigen? Indien niet, bent u bereid om te onderzoeken hoe dit eventueel op een andere manier kan worden geregeld?

Ziet u nog andere manieren om de transparantie bij de stem- en telverrichtingen te verhogen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u, mijnheer Buysse.

Eerst en vooral, een goede en transparante organisatie van een volksraadpleging is essentieel. Het is een belangrijk participatie-instrument, dat de nodige waarborgen dient te bevatten. Wat de decretale regels rond de organisatie ervan betreft, zijn er inderdaad gelijkenissen te trekken met de lokale verkiezingen. Het verloop van beide is evenwel niet gelijk te stellen.

Het decreet Lokaal Bestuur biedt voor de organisatie van een volksraadpleging een duidelijk kader. In de eerste plaats heb ik er alle vertrouwen in dat onze lokale besturen een volksraadpleging correct en transparant kunnen organiseren. Daarbij voorziet het decreet niet expliciet in de verplichting om getuigen toe te laten bij de werkzaamheden van het hoofdbureau en de stem- en telbureaus. Lokale besturen kunnen dit, op basis van hun lokale autonomie, wel toestaan.

Ik ben het met u eens dat het toelaten van getuigen bij het hoofdbureau en de stem- en telbureaus alleen maar kan bijdragen aan een correct en transparant verloop van de volksraadpleging. Ook de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen is die mening trouwens toegedaan. Die adviescommissie heeft aangegeven dat de regeling rond de getuigen zoals opgenomen in het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet, daarbij een goede leidraad kan vormen

Het lijkt mij van goed bestuur te getuigen als het lokaal bestuur aan de indieners van het verzoek minstens de kans geeft om getuigen af te vaardigen. Uiteraard mogen de getuigen de stemming of telling niet beïnvloeden. Dat is een evidentie.

Zie ik nog andere manieren? Laat mij starten met mee te geven dat de vereiste van transparantie niet alleen geldt bij de stem- en telverrichtingen, maar bij het volledige proces van de volksraadpleging. Het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van een gemeentelijke volksraadpleging legt ook duidelijke regels vast over de stemming en het tellen van de stemmen. Er zijn dus voldoende waarborgen voor de transparantie. Mochten er bezwaren zijn met betrekking tot de stemming of de telling, dan kan er een klacht worden ingediend bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Dank u, minister. Ik ben blij dat er een mogelijk kader is. Maar goed, dat moet telkens op lokaal niveau worden beslist. Ik vind dat belangrijk. Er zijn een aantal fases. Een dikke maand voor de volksraadpleging is het college verplicht om bij alle deelnemers aan de raadpleging een brochure of een folder te verspreiden waarin men de problematiek op een zo evenwichtig

mogelijke manier probeert te schetsen. Wordt dat ook ergens gemonitord? Hoe moet dit in de gaten worden gehouden? Zodra dit in de bussen zit, kan dit tot conflicten aanleiding geven, bijvoorbeeld omdat slechts een deel van het verhaal wordt gebracht.

De bekendste volksraadpleging die eraan komt, is die van Borsbeek. Het college heeft daar een website gemaakt over de fusie. Ik heb toch de indruk dat daar zeker de voordelen van de fusie aan bod komen. Men vermeldt wel de mogelijke tegenwerpingen, maar men zwakt ze toch wel wat af. Ik vraag mij af of dat de juiste manier van werken is. Ik vraag mij af hoe het zit met de objectiviteit bij het opmaken van de brochure die naar alle deelnemers zou moeten gaan.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Buysse, ik heb de website van de gemeente Borsbeek niet gezien. U hebt als partij een uitgesproken mening over die fusie. Laat ons even die casus nemen. Mocht er op die website een onevenwicht zijn, dan zijn er twee manieren om daartegen te ageren. De eerste is uw collega aan uw rechterzijde, de heer Van Rooy, motiveren om daarover in de gemeenteraad, binnen de lokale democratie, vragen te stellen en dat aan te kaarten. De lokale democratie kan daar een rol spelen. Dat is de logische eerste mogelijkheid. De tweede mogelijkheid is een klacht indienen bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen. U kunt daar zeggen dat u vindt dat dat niet een evenwichtige of objectieve weergave is van de stemming die moet plaatsvinden en dat u daar protest tegen aantekent en dat u daarover een klacht indient. Dan kan de Raad voor Verkiezingsbetwistingen daarover een uitspraak doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de huidige werking van het decreet houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme

– 2421 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, het is ondertussen twee jaar geleden dat we een decreet hebben goedgekeurd om ervoor te zorgen dat de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC R's) kunnen worden versterkt. Het doel dat we toen voor ogen hadden, was om zoveel mogelijk diensten te laten deelnemen aan het multidisciplinaire overleg en om er op die manier voor te zorgen dat zoveel mogelijk signalen van eventuele dreigingen worden opgepikt.

Ik heb ondertussen gezien dat er heel veel werk werd verzet. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) heeft draaiboeken geschreven. Er zijn vormingsmomenten geweest. Er is overleg geweest met de lokale besturen. De zelfevaluatietool is er gekomen. Er is dus op dat vlak echt wel veel gebeurd. Toch heeft de VVSG recent rond deze thematiek een bevraging bij de leden ondernomen. We zien dat de deelname van de socio-preventieve organisaties zeer beperkt blijft. We hebben ook bij de opmaak van het decreet gezien dat er nog altijd enig wantrouwen bestond. De LIVC's worden vaak gezien als een veiligheidsorgaan, terwijl het multidisciplinaire aspect waarvoor zij kunnen zorgen nu net een

meerwaarde biedt. Ik vind dat we alle begrip moeten hebben voor die terughoudende reflex, maar uiteindelijk zou de bescherming van de maatschappelijke veiligheid toch altijd moeten primeren. Dat was ook de reden waarom we dat decreet hebben goedgekeurd.

Ik zit daar dus met een bezorgdheid. Vandaar mijn vragen.

Minister, hoe evalueert u de uitrol en de kennis op het terrein van de nieuwe mogelijkheden van het decreet? Welke signalen hebt u vanop het terrein ontvangen? Hoe speelt de VVSG daarop in?

Wordt er afdoende gebruikgemaakt van de zelfevaluatietool?

Denkt u dat er bijkomende acties noodzakelijk zijn om bepaalde sectoren bijkomend aan te moedigen om deel te nemen? Zult u richting uw collega-ministers bijkomende acties nemen of aanbevelen?

Ik wil het ten slotte ook hebben over de evaluatie die is opgenomen in artikel 12 van het decreet. Die evaluatie zou er binnen drie jaar na de inwerkingtreding moeten zijn. Ik weet dat het nog vroeg is, maar ik zou toch willen weten op welke manier deze evaluatie zal plaatsvinden en wanneer we dit werkstuk mogen verwachten.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, collega Sminate, voor uw terechte vragen.

Wat betreft het nieuwe LIVC R-decreet ervaar ik de uitrol op het terrein zeker en vast als over het algemeen positief. Met het actieplan ter preventie van geweldadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie hebben we de voorbije jaren heel wat stappen vooruit gezet. We hebben een hele leercurve doorgemaakt. Na de goedkeuring van het decreet hebben we in dat actieplan heel sterk ingezet op het ondersteunen van onze lokale besturen in de uitbouw van die LIVC R's. U verwees terecht naar de vormingen, het draaiboek en de regionale infomomenten, maar daarnaast is er ook de algemene ondersteuning van de VVSG, met onder meer een helpdesk voor vragen van lokale besturen. Daarnaast maakten we samen met de VVSG ook werk van een begeleidings- en coachingstraject voor LIVC R's.

Over de rol van de VVSG in het ondersteuningsaanbod ontving ik als minister van verschillende lokale besturen positieve signalen. Ook het Vlaams Vredesinstituut wees er in zijn onderzoek op dat lokale besturen de ondersteuning van de VVSG als heel positief ervaren.

Het werk is echter zeker en vast nog niet af. Daar hebt u een punt, en dat is ook mijn bezorgdheid. U verwees in dat verband terecht naar de problematiek rond de sociopreventieve actoren die nog te weinig de weg vinden naar een LIVC R. Aan de ene kant krijg ik nog vaak het signaal van lokale besturen dat de sociopreventieve actoren aarzelen om deel te nemen, of dat soms niet willen. Langs de andere kant kan het soms ook zijn dat de sociopreventieve actoren nog te weinig worden uitgenodigd door de burgemeester. Ook dat gebeurt op een aantal plaatsen. Men ziet onvoldoende de meerwaarde daarvan in, of begrijpt het niet, of misschien is de samenstelling van het veld wat diffuus, zodat het niet zo gemakkelijk uit te maken is wie er moet worden uitgenodigd.

Specifiek rond die problematiek namen we in het kader van het actieplan al een aantal acties. Zo ontwikkelden we een vraag- en antwoordfiche over de LIVC R's, gericht op de sociopreventieve actoren. Ze zitten met vragen. Voor hen is dat nieuw. Ze aarzelen. We weten waarom ze aarzelen. We begrijpen dat ook tot op

zekere hoogte. Met die vraag- en antwoordfiches moeten we hen over de streep kunnen trekken.

Daarnaast voorzien we ook een jaarlijkse basisvorming radicalisering, specifiek gericht op de sociopreventieve actoren. Zo kunnen we hen meenemen in dat traject om een dam op te werpen tegen radicalisering en extremisme. In het begeleidings- en coachingstraject voor LIVC R's leren we lokale besturen om sociopreventieve actoren beter te betrekken. Ook daar werken we aan.

Maar ik vind inderdaad dat we nog een stap verder kunnen gaan. Daarom zal ik ook met mijn collega-vakministers het gesprek aangaan om hun te vragen om in dezen actie te ondernemen. Het gaat over verschillende domeinen: Onderwijs, Jeugd, Welzijn, noem maar op. Mijn collega's kunnen misschien helpen om dat proces nog te versnellen en te verbeteren. Mijn kabinet zal daarover op korte termijn een interkabinettenwerkgroep plannen, om dit aan te kaarten en verder uit te werken. Ik wil daar zelf het initiatief toe nemen.

De zelfevaluatietool werd in het kader van het internationaal onderzoeksproject Evaluation & Mentoring of Multi-Agency approaches to violent radicalisation (EMMA) ontwikkeld in een Europees samenwerkingsverband. Duitsland, Nederland en België waren bij dit project betrokken. De zogenaamde EMMASCAN werd een paar maanden geleden in het Engels opgeleverd. Weer in het Engels! In samenspraak met mijn administratie zorgt de VVSG voor een Nederlandstalige versie, die zij in haar ondersteuningsaanbod zal integreren. De definitieve oplevering is voorzien voor binnen twee weken. Dan kunnen we aan de slag met de Nederlandstalige versie. Wanneer je met verschillende landen samenwerkt, is het begrijpelijk dat dit in één taal wordt uitgewerkt. Nu wordt het vertaald naar het Nederlands. Zodra de tool in het Nederlands beschikbaar is, zal de VVSG ze breed bekendmaken bij de lokale besturen. Ook zal de VVSG de tool consequent gebruiken binnen het begeleidings- en coachingstraject, alsook binnen de huidige netwerken en op studiedagen.

De evaluatie van het decreet zal dit najaar plaatsvinden, samen met de bredere evaluatie van het actieplan. Hoe dat exact zal gebeuren, wordt momenteel bekeken door mijn administratie en de administratie van collega Zuhail Demir. Wij doen dat samen. Onze administraties zullen een voorstel uitwerken voor collega Demir en voor mijzelf, en op basis van dat voorstel zullen we in het najaar, samen met de algemene evaluatie, ook die evaluatie kunnen realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, het is goed om te horen dat u veel positieve signalen ontvangt vanuit de lokale besturen. Ik denk, net als u, dat de VVSG er inderdaad alles aan doet om iedereen te overtuigen van deelname aan die casus-overleggen. Ik hoor ook dat er terughoudendheid is, vooral bij Jeugd en Welzijn. Alle begrip, zoals u ook zegt, voor de redenen, maar ik denk dat u als bevoegd minister uw collega's daarop moet aanspreken en verder moet bekijken wat u kunt doen om de doelstellingen die we voor ogen hadden te bereiken.

In uw antwoord bevestigt u dat u dat zult doen. Dat was de bedoeling van mijn vraag, om u daarin aan te moedigen om dat volop te doen.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (cd&v): Ik vind het een terechte vraag van collega Sminate. Op het terrein zijn die LIVC R's uiteraard heel nuttig. Ze zijn ook heel divers en, zo vermoed ik toch, te diffuus om ze te kunnen monitoren. Ik kan me toch ook niet van de indruk ontdoen dat er bij de sociopreventieve werking een heel grote terughoudendheid is om samen te werken met de veiligheidsdiensten. Zij hebben

natuurlijk een andere finaliteit. Het is in hun aanwezigheid. Ik weet niet goed hoe we daaromheen kunnen. Het wantrouwen tussen die twee is huizenhoog. Ze zitten elk met een andere reden. Het beroepsgeheim en alles wat daarbij komt kijken, is voor beide onaantastbaar en het maakt het heel moeilijk om daar met een open vizier over te kunnen spreken. Als burgemeester of als lokale overheid heb je daar een grote rol in om bemiddelend op te treden. Het blijft echter wel een ongemakkelijkheid waarvan ik niet weet hoe je ze kunt oplossen. Het lijkt me heel goed om daar in een interkabinettenwerkgroep openlijk over te spreken, om te weten wat de sociopreventieve actoren daarvan vinden. Daar moet een uitspraak over komen. Soms moet dat in twee cellen: een preventieve cel en een veiligheids-handhavende cel. Anders zal het moeilijk blijven om daar met open vizier en met open kaart samen te werken. Het organiseren van een interkabinettenwerkgroep om daarover te spreken, lijkt mij een goed initiatief.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Partyka, dank u wel voor uw insteek en uw suggesties. Ik moet wel zeggen dat er ook plaatsen zijn waar het wel goed werkt. Het kan dus wel. Het vraagt alleen een cultuuromslag. Dat is wat nodig is.

We hebben dat decreet gemaakt. We hebben daar toen ook hoorzittingen over gehouden. We wisten dat er gevoeligheden waren. We moeten die gevoeligheden niet wegwuiven of minimaliseren. Die gevoeligheden hebben ook een betekenis. Maar we hebben gezegd dat we daaroverheen moeten stappen. We moeten elkaar ondersteunen vanuit dat veiligheidsperspectief. We moeten van politieagenten niet vragen dat ze sociaal werkers worden, en we moeten van sociaal werkers niet vragen dat ze politieagenten worden. Maar ze moeten wel in vertrouwen informatie met elkaar kunnen delen en een gezamenlijke strategie afspreken, die soms heel preventief zal zijn en soms heel repressief, en alles ertussenin. Dat vraagt een bepaalde cultuuromslag. Sommige lokale LIVC R's slagen daar beter in, andere worstelen daar meer mee.

Een objectief en niet te onderschatten probleem is wie je allemaal uitnodigt op zo'n LIVC R. Dat is soms heel breed. Je kunt niet alle ambtenaren uitnodigen of het hele jeugdwerk. In sommige gemeenten is er meer structuur in het welzijns- en jeugdbeleid, in andere gemeenten is dat organisch gegroeid en zit daar weinig structuur in. Er is daar inderdaad nog werk aan de winkel. De vraag van collega Sminate is terecht. Ik denk niet dat de oplossing zit in het maken van nieuwe structuren, of in het anders organiseren. Ik denk echt dat het een overtuigingswerk is: bewustmaken en faciliteren.

Die interkabinettenwerkgroep zullen we zeker organiseren. Alle collega's in de regering hebben zich geëngageerd om binnen het gedeelde beroepsgeheim een succes te maken van die LIVC R's. Noch collega Demir noch ik kan dat alleen. We moeten dat samen doen.

Mevrouw Sminate, u zegt dat u deze vraag hebt gesteld om mij aan te moedigen. Ik zou u kunnen antwoorden met te zeggen dat uw vraag mijn bevel is. Maar dat zou lichtelijk overdreven zijn, dan zou ik mij te veel laten instrumentaliseren door een parlamentslid. Dat ga ik niet doen, maar ik ben wel blij dat u mij aanmoedigt. Ik neem die aanmoediging ter harte.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de Interministeriële Conferentie Migratie en Integratie – 2442 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, enkele weken geleden vernamen we dat staatssecretaris voor Asiel en Migratie de Moor een nieuwe Interministeriële Conferentie (IMC) Migratie en Integratie zou samenroepen. Deze IMC zou zich buigen over een betere bescherming van arbeidsmigranten. Aanleiding was natuurlijk het verhaal van Turkse visa die geblokkeerd zaten in het Turkse consulaat. Op de agenda had het federale niveau graag volgende punten gezet: arbeidsmigranten inburgeringsplichtig maken, de huisvesting voor arbeidsmigranten garanderen, de termijn om werk te vinden verdubbelen wanneer de tewerkstelling wordt stopgezet wegens een inbreuk, en, als laatste punt de retributie voor de aanvraag van een gecombineerde vergunning laten betalen door de werkgever.

Het federale asielbeleid heeft natuurlijk ook een impact op Vlaamse bevoegdheden, en dus ook op het inburgeringsbeleid. En het is zo dat wij vinden dat bepaalde zaken gewoon op het Vlaamse niveau beslist moeten worden, en dat heel wat federale bevoegdheden, zoals Migratie, beter richting het Vlaamse niveau zouden gaan. Tot nu toe is dat niet zo. We moeten het doen met het land waar we in leven.

Tijdens het debat in de plenaire vergadering gaf ik aan dat de Federale Regering haar problemen niet naar het Vlaams niveau mag doorschuiven. Ik pleitte er aansluitend voor om ons eigen verlanglijstje, ons eigen Vlaams eisenpakket naar voor te duwen, zoals kortere asielprocedures, inburgeren in het land van herkomst en de hervorming van de leeflonen aan Oekraïners. U gaf tijdens de plenaire vergadering zelf ook aan dat dat laatste punt, de kwestie van leeflonen aan Oekraïners, in de IMC behandeld zou moeten worden.

Ten slotte gaf u aan dat er in de week van 24 april een overleg zou gebeuren tussen het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) en de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) over de operationalisering van het protocol voor de gegevensuitwisseling, aangezien dat gewoon tussen de twee administraties kan gebeuren, en eigenlijk beter niet plaatsvindt op de IMC.

Minister, wanneer is de IMC samengekomen? Welke punten werden finaal geagendeerd vanuit de Vlaamse Regering zelf? Welke afspraken werden rond zowel de eigen thema's als de agendapunten van de Federale Regering gemaakt? Hoe is het overleg verlopen tussen het Agentschap Binnenlands Bestuur en de Dienst Vreemdelingenzaken omtrent het protocol over de gegevensuitwisseling? Wat waren de conclusies van het overleg en welke afspraken werden er gemaakt? Welke tijdslijn werd er afgesproken? Welke politieke stappen zult u zetten om deze gegevensuitwisseling zo snel mogelijk te verwezenlijken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, mevrouw De Vreese, voor deze vragen. De werkgroep IMC Migratie en Integratie is samengekomen op vrijdag 21 april 2023. Dit was een allereerste samenkomst rond het thema 'activering en arbeidsmigratie'. Het ging om een inleidende vergadering, waarbij het kabinet-de Moor zijn nota uitgebreid heeft toegelicht. Voor de Vlaamse Regering waren naast mijn kabinet ook de kabinetten van de minister-president en minister Crevits aanwezig.

Vlaanderen heeft daar volgende punten geagendeerd. Eén: de vraag om in de nota de discussie over asielzoekers en de arbeidsmigratie van elkaar te onderscheiden. Twee: de vraag om het debat over de activering van Oekraïense tijdelijke ontheemden op te nemen, in het bijzonder dan wat betreft het leefloonsysteem. Het kabinet-de Moor zal met alle verschillende opmerkingen vanuit de verschillende kabinetten aan de slag gaan en een nieuwe nota aanleveren waar verder op wordt gewerkt. Dat was de reactie van het kabinet op de vragen van de Vlaamse Regering.

U vroeg naar het overleg tussen ABB en de DVZ omtrent het protocol over de gegevensuitwisseling. Wij hebben binnen ons nieuwe Inburgeringsdecreet de rechtsgrond voor het uitwisselen van gegevens verankerd. Mijn administratie zat op 24 april samen met de Dienst Vreemdelingenzaken. De DVZ liet daar weten deze gegevensuitwisseling over het inburgeringstraject belangrijk te vinden.

Om deze uitwisseling nu mogelijk te maken moeten een aantal concrete stappen ondernomen worden. Eén: het opstellen van een protocol met afspraken over gegevensuitwisseling. Samen met de databeschermingsverantwoordelijken (DPO's, Data Protection Officers) van beide instanties wordt dit protocol nu opgesteld. Twee: het mogelijk maken van de technische, systematische gegevensuitwisseling. Mijn administratie bekijkt samen met het Agentschap Integratie en Inburgering op welke manier de gegevens uitgewisseld kunnen worden met de DVZ. Timing: tegen het einde van het jaar zouden deze stappen gezet moeten zijn.

Er is dus wel degelijk praktische voortgang, wat me positief stemt.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Ik denk dat het in de eerste plaats heel belangrijk is om die leefloonregeling te herzien. Minister, samen met minister Brouns hebt u ook gecommuniceerd rond het activeren van leefloners in het algemeen, en dan meer specifiek ook die Oekraïners. Maar het is natuurlijk belangrijk dat u de bron aanpakt. We zullen daar nu met Vlaanderen extra geld en middelen tegenover zetten, om de steden en gemeenten extra te motiveren. Hadden we het van in het begin anders aangepakt, dan hadden we daar die kosten kunnen besparen. Ik vind dat een zeer jammerlijke zaak. Aan de andere kant vind ik het goed dat we vanuit Vlaanderen maximaal de bevoegdheden gebruiken om daar stappen in vooruit te zetten.

Ten tweede, als het dan gaat over het protocol, vind ik dat het allemaal heel lang duurt. Het komt eind dit jaar. We zijn 2023. Ik heb daar al verschillende vragen over gesteld. We weten dat er een protocol moet komen via een vergadering tussen de Dienst Vreemdelingenzaken en uw administratie. Begin deze legislatuur wisten we natuurlijk ook dat er een protocol nodig was om aan die gegevensuitwisseling te doen. En we weten ook dat het opzetten van een protocol lang op zich kan laten wachten. Ik hoop dat men zich aan het woord houdt, en dat men hier ook vanuit de Dienst Vreemdelingenzaken en het federale niveau prioriteit aan besteedt. Ik weet uit ervaring dat dat niet op één dag opgesteld is, en dat alle neuzen in dezelfde richting moeten staan om hier prioritair aan verder te werken.

U zegt dat de timing voor eind dit jaar is. Is dat inclusief de technische uitwerking? Worden er dan wel degelijk gegevens uitgewisseld? Mocht dat niet zo zijn, dan denk ik dat we daar niet op moeten wachten, en dat we anders ook op een andere manier gegevens en informatie kunnen uitwisselen tussen twee overheidsadministraties.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dat het veel te lang duurt, is bijna een understatement te noemen. Een Vlaamse Regering die bij aanvang stoer op de

borst klopt dat ze het allemaal zal verstrengen, en dat het verplicht en betalend zal worden, maar dan zolang wacht om uiteindelijk in overleg te gaan en te zorgen dat er een deftig sluitstuk aankomt, zodat wie niet slaagt, wie zijn best niet doet, toch het land kan worden uitgezet, dat is te gek voor woorden.

Dit gezegd zijnde, minister, heb ik twee bijkomende vragen. Ten eerste: hebt u van de DVZ het signaal gekregen over wat er precies zal gebeuren met de gegevens die hij zal ontvangen over het al dan niet slagen voor het inburgeringstraject? Wat heeft de DVZ daarover gezegd? Heeft de DVZ laten weten dat als hij over een inburgeraar te horen krijgt dat hij of zij niet geslaagd is, of dat het niet lukt, hij het proces in gang zal zetten om de verblijfsvergunning in te trekken en hem of haar het land uit te zetten? Dat is vraag één.

De tweede vraag is praktisch, over die gegevensuitwisseling. Wanneer zal die gebeuren in het traject? Een inburgeraar vangt aan met het traject, en doet bijvoorbeeld zijn best niet door niet op te dagen. Zal op dat moment al kort op de bal worden gespeeld door die gegevens al onmiddellijk aan de DVZ te bezorgen als hij of zij nauwelijks opdaagt, en jullie er geen goed oog op hebben? Of wordt er gewacht tot helemaal op het einde, wanneer hij of zij al dan niet geslaagd is? En bijkomend: als hij of zij niet is geslaagd, maar hij of zij onderneemt een nieuwe poging, wordt ook dat dan tot in detail gecommuniceerd aan de DVZ? Namelijk: dat de inburgeraar een tweede poging doet, maar dat men er bijvoorbeeld weinig hoop op heeft dat het deze keer wel zal lukken. De concrete vraag, minister: hoe gedetailleerd zullen de gegevens zijn die met de DVZ worden uitgewisseld?

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (cd&v): We hebben het er in de plenaire vergadering al over gehad, naar aanleiding van een vraag van collega De Vreese. Ik deel haar vraag en ik vind het een goede strategie om vanuit Vlaanderen aan de slag te gaan met de DVZ. Dat staat op zich los van de interministeriële conferentie.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Naast de activering van de Oekraïners, het scheiden van asiel- en arbeidsmigratie, waar ik helemaal achter sta, gaan de eerste twee punten op die conferentie ook over de verplichte inburgering voor arbeidsmigranten, en het vinden van geschikte huisvesting. Dat zijn natuurlijk twee thema's die in Vlaanderen uitgevoerd moeten worden. De vraag is of daar ook al een zicht op is. Dat is in de praktijk een groot probleem. We zien daar heel veel overlast: bestuurlijke handhaving op overbewoning, misbruik, matrassenverhuur. In de praktijk zijn er heel veel problemen.

Ook die inburgering is een goede zaak. Maar daar is de vraag: wat met EU-burgers? Dat blijkt in de praktijk een probleem te zijn. Met onze Roemeense EU-burgers zien we heel veel misbruiken, en dat zijn EU-burgers. De vraag is: hoe zullen we daarmee omgaan, voor zowel de verplichte inburgering als het vinden van geschikte huisvesting? En hoe zullen we die geschikte huisvesting dan in Vlaanderen aanpakken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Partyka, op basis van het EU-recht kunnen wij EU-burgers niet inburgeren. Het is het EU-recht dat ons daarin beperkt.

Ik doe dit niet graag, maar ik ga het toch één keer doen, als men tegen mij zegt dat het wat lang duurt en zo verder: wat wij op Inburgering aan het doen zijn, is wel revolutionair. U moet het eens nagaan. Wie was in de vorige bestuursperiode minister van Binnenlandse Zaken? Wie was staatssecretaris voor Asiel? Wie was minister van Inburgering? En wie was minister-president? Waren die van dezelfde partij, ja of neen? Hebben die zo'n protocol gemaakt? Zijn er toen afspraken

gemaakt over uitwisseling? Ik zeg dat niet graag, maar ik stel het gewoon even vast.

Ik ben nu minister van Inburgering. Ik heb een volledig nieuw Inburgeringsdecreet gemaakt. Ik heb wachtlijsten weggewerkt. We hebben gedigitaliseerd. We spelen kort op de bal. We krijgen van de Federale Regering gedaan dat ze die uitwisseling volgens onze rechtsregels wil structureren. Collega de Moor zegt dat ze daaraan meedoet. Dat is geen partijgenoot van mij, in een anders samengestelde Federale Regering, met een misschien andere politieke oriëntatie. En zij zegt: "We werken daaraan mee, we gaan dat doen. We moeten dat uiteraard doen met de privacy-regels voor ogen. We gaan tegen het einde van het jaar ook de technische uitwerkingen gedaan hebben. We gaan die informatie uitwisselen."

De heer Van Rooy vraagt aan mij of ik ga wachten tot heel die cursus gedaan is. Neen, als die persoon duidelijk laat blijken dat hij daar niet aan wenst mee te werken, gaan we onmiddellijk die informatie uitwisselen. Ik kan niet in de plaats van de staatssecretaris en de Federale Regering beslissen wat dan het rechtsgevolg is, maar zij heeft de mogelijkheid om de verblijfsvergunning in te trekken indien men het inburgeringstraject niet op een ordentelijke manier volgt. Dat kan een argument zijn voor intrekking. En ik hoop ook dat dat op zo'n moment gebeurt. Want dat is wat we mogen verwachten van mensen die nieuw zijn in onze samenleving. Als wij dat aanbod doen om hen te ondersteunen en hun kansen te geven, hebben zij de verantwoordelijkheid en de plicht om dat aanbod te grijpen. Voor mij is dat een heel helder en duidelijk kader.

Wat betreft de aankondiging die gebeurd is door collega Brouns en mezelf, namens de Vlaamse Regering: wij stellen daar ook vast dat tot nu toe 22,5 procent van de mensen die van een leefloon leven ... Veertigduizend leefloners, dat is vaak ook een kwetsbaar publiek. We moeten niet denken dat we iedereen die een leefloon heeft, van vandaag op morgen gewoon kunnen laten functioneren op de arbeidsmarkt. Ik denk dat we dat allemaal wel beseffen. Maar dat cijfer moet omhoog. Daar moeten meer inspanningen voor gebeuren. We zeggen dat iedereen verplicht ingeschreven moet zijn bij VDAB. En dat is niet van vandaag, dat is al jaren zo. Als je een leefloon hebt, moet je beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Dan moet je bereid zijn te werken. Het OCMW heeft trouwens ook een verantwoordelijkheid om dat te ondersteunen en sluit daarvoor ook geïntegreerde projecten voor maatschappelijke integratie af.

Slechts 56 procent van de mensen is tot nu toe aangemeld bij VDAB, maar VDAB is misschien ook niet altijd het enige instrument om die mensen te laten werken. Je hebt vaak veel meer nodig. Iedereen die lokaal verantwoordelijk is, weet dat het soms ook gaat over psychologische problemen, verslavingsproblematieken, kinderopvang, huisvesting en heel de santenboetiek daarrond. Een lokaal bestuur is vaak beter geplaatst om die mensen aan de slag te laten gaan. Wat we daar proberen te doen, is dus iets goeds, dat ook moet ingrijpen op de Oekraïners. Ook voor mensen die van Oekraïne komen en die een leefloon krijgen, is er eigenlijk altijd een verplichting tot bereidheid om te werken en om inspanningen te doen om te werken. Dat is daar onlosmakelijk mee verbonden.

We pakken dat met onze Vlaamse Regering goed vast. Er is inderdaad nog altijd veel werk. En dat is een voorgaand proces. Ik waardeer, mevrouw De Vreese, dat u daar ook heel geëngageerd en voluntaristisch in bent. Ik ervaar uw tussenkomsten altijd als positieve aanmoedigingen. Maar af en toe moet ik ook eens terugblikken naar het verleden en kijken vanwaar we komen. Dat is belangrijk. Vandaag is de canon goedgekeurd. Dat is kijken vanwaar we komen, waar we zijn en waar we naartoe gaan. En dus kijk ik en zeg ik dat we onderweg zijn. We zijn 'on the road'. En dat doen we samen. Het is fantastisch dat we dat samen kunnen doen, maar we doen dat wel met mij als minister van Inburgering.

Ik vind ook dat alles sneller zou moeten verlopen. Waarom zijn we niet vroeger aan dat protocol begonnen? U weet natuurlijk ook dat zo'n Federale Regering – u hebt daar ook heel veel ervaring mee – zegt dat we eerst eens ons decreet moeten maken. Waarschijnlijk is dat bij hen ook een proces van instappen in die logica. Maar dat ze nu in die logica gestapt zijn en aan dat protocol aan het werken zijn, en dat ook willen uitvoeren, vind ik wel heel belangrijk.

We gaan op het einde van het jaar zien hoever we geraken, maar als we op het einde van het jaar die techniciteit in orde hebben en die gegevensuitwisseling kunnen doen ... Ik vraag aan mijn agentschappen om dat ook op een ernstige manier te doen. Ik ben daarin niet flowerpower. Ik ben iemand die daar heel duidelijk voor lijnen kiest. Ik wil ook heel duidelijke signalen dat men dat hier ernstig moet doen. We gaan dan kijken hoever we staan met de Federale Regering. En dan hoop ik inderdaad dat de Federale Regering de instrumenten die ze heeft, ook even consequent toepast als wij.

We zijn daarin dus bondgenoten, mevrouw De Vreese. We zijn bondgenoten, die ook af en toe eens onder elkaar moeten durven te zeggen dat we de voorbije jaren echt een verschil aan het maken zijn. Ik zeg niet een verschil tegenover wie, maar gewoon: een verschil, punt.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, het is ook heel duidelijk hoe het voor u mogelijk is om dat verschil te maken. We komen vanuit een landschap waarbij je allemaal verschillende organisaties had, die geïntegreerd zijn tot één Agentschap Integratie en Inburgering, met een cultuur die daar moest worden gevormd. Ik heb het er nog over gehad met de directie daar, bij de voorstelling van de digitalisering van het traject maatschappelijke oriëntatie. Ik denk dat u ook moet zien wat u nu kunt verwezenlijken dankzij het vorige beleid dat gevoerd is en dankzij de onderhandelingen die in 2019 gebeurd zijn over het regeerakkoord, waar wij als N-VA heel hard onze stempel gedrukt hebben op dit soort zaken. Ik ben dus heel tevreden. U bent inderdaad onze en mijn bondgenoot in het uitvoeren van dat beleid.

U zei daarnet dat u het liever wat sneller hebt. Wel, hier word ik onrustig van. Ik vraag al twee jaar om hier verdere uitvoering aan te geven. Kijk misschien naar creatieve manieren om dat proces inderdaad nog te gaan versnellen. Het staat nu in het regeerakkoord. U hebt in ons zeker een bondgenoot, maar op federaal niveau voeren wij nu helaas niet meer mee het beleid. Misschien kunnen we volgende keer wel richting een coalitie op federaal niveau gaan. Dat zou mij ook ten zeerste verheugen.

Als het gaat over migratie en inburgering en Binnenlandse Zaken, denk ik dat we in de vorige legislatuur heel wat werk verzet hebben. We hadden toen een enorme asielcrisis. We hebben iedereen een dak boven het hoofd gegeven. Later werd er gesproken over chaos, maar wat ik nu op federaal niveau zie, minister, dat is pas chaos. Daarvoor zou ik beschaamd zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de bezorgdheid van de Algemene Inspectie van de Federale Politie en van de Lokale Politie over de gemeentefusies – 2516 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, collega's, mijn vraag sluit aan bij de bespreking van daarnet.

Vorige week konden we in de pers vernemen dat de Algemene Inspectie van de Federale Politie en van de Lokale Politie zich zorgen maakt over de fusiebewegingen en over al wat met regiovorming te maken heeft.

Ze hebben een vrij lijvig rapport, een hele visienota over hoe het samengaan van politiezones er volgens hen in de toekomst moet uitzien en wat de gevolgen zijn van fusies van gemeenten die buiten de bestaande hulpverleningszones vallen.

Er is heel wat ongerustheid bij die algemene inspectie, en daar kan ik begrip voor opbrengen. Die fusies en die regiovorming hebben immers een vrij grote impact. Anderzijds moeten we ook vaststellen dat er op het federale niveau werk wordt gemaakt van een grotere fusie van politiezones.

Enkele maanden geleden heb ik u al eens bevraagd over deze problematiek en de mogelijkheden tot synergie. U gaf toen reeds aan dat u namens de Vlaamse Regering de dialoog met de federale overheid zou opstarten over de afstemming van de regionale afbakeningen.

We weten allemaal dat politie en brandweer niet alleen belangrijke kosten in onze gemeentelijke begrotingen zijn, maar dat ze ook heel belangrijk zijn voor de afbakeningen binnen de regiovorming die er nu vanuit Vlaanderen bestaat.

We begrijpen dat minister Verlinden op het federale niveau helemaal geen voorstander is van een top-downinitiatief, maar wel zal meewerken als er vanuit de lokale besturen concrete vragen komen over een afbakening of aligering van politiezones op de referentiezones.

Minister, wat is de stand van zaken in het overleg, wat zijn de afspraken met het federale niveau over de regionale indelingen, indelingen in hulpverleningszones in verhouding tot onze vastgelegde referentieregio's?

In welke mate zullen we vanuit Vlaanderen mee onze stempel kunnen drukken bij het inpassen van de politiezones in de bestaande kaders?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega Van Miert, u stelt een terechte vraag. We hebben het daarover in deze commissie al gehad op 21 maart.

U weet dat ik vorig jaar op 4 mei een overleg had met minister Verlinden over die politie- en hulpverleningszones. Daarna zijn er nog verschillende contacten geweest tussen onze beide kabinetten.

Ik heb hier al aangegeven dat minister Verlinden inderdaad wil meewerken als er een concrete vraag komt van onderuit, vanuit de lokale besturen om een specifieke afbakening te aligner op de referentieregio's.

Voor de gemeentefusies weet u dat minister Verlinden de coördinatie op federaal niveau opneemt en dat er een Vlaams-federale werkgroep fusies wordt opgericht. Vorige legislatuur is dat ook zo gebeurd.

Morgen, 10 mei, zit ik met mijn kabinet samen met het kabinet van minister Van Quickenborne om het te hebben over de impact van gemeentefusies en de regiovorming op de gerechtelijke arrondissementen, nog een dimensie waarbij de federale overheid een kaart heeft gemaakt van Vlaanderen.

Daarnaast heeft minister Vandenbroucke, verantwoordelijk voor de volksgezondheid, in een antwoord op mijn brief over de impact van de regiovorming op de netwerken geestelijke gezondheidszorg, mij laten weten dat hij bereid is tot overleg nadat minister Crevits een initiatief genomen heeft over de afstemming van de eerstelijnszones op de referentieregio's. Minister Crevits heeft laten weten dat ze dit dossier eind juni zal agenderen op de ministerraad. Ook daar zetten we stappen vooruit. Dat is belangrijk: als we die stappen hebben gezet, is collega Vandenbroucke zeker bereid tot overleg. Ik begrijp zijn logica om eerst de zaken op orde te zetten op Vlaams niveau en dan met elkaar te praten.

U vraagt verder naar de betrokkenheid van Vlaanderen bij de opmaak van het kader rond schaalverandering van de politiezones.

Ik wil eerst benadrukken dat er vandaag op federaal niveau al een kader bestaat voor fusies of vrijwillige samensmelting van twee of meer politiezones en voor defusies van politiezones. Concreet worden in dit geval gelijktijdig verscheidene nieuwe politiezones ingericht als gevolg van de splitsing van een of meer gemeentezones.

Vorige legislatuur waren er ook al gemeentefusies die geleid hebben tot wijzigingen van de grenzen van politiezones. Maar in elk van die gevallen bleek de oplossing een fusie van politiezones, niet een defusie. Het kader voor defusies is tot nu toe nog nooit gebruikt. Vorige keer zijn er fusies van politiezones gekomen door gemeentefusies.

Ik geef twee voorbeelden. De fusie van Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek heeft bijvoorbeeld geleid tot de oprichting van politiezone CARMA – een prachtige naam. De politiezone Deinze-Zulte-Lievegem is ook een gevolg van de gelijknamige gemeentefusies.

Het huidige federale kader voor defusies blijkt niet afdoende om de impact te regelen van de lopende gemeentefusietrajecten op de politiezones waarvan de betrokken gemeenten deel uitmaken. Dat blijkt ook uit het rapport van de Algemene Inspectie van de Federale en van de Lokale Politie.

De Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken is op de hoogte van het probleem. Momenteel worden in een werkgroep de mogelijke opties besproken om hieraan tegemoet te komen. Ook het Agentschap Binnenlands Bestuur en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) worden daarbij betrokken. De werkgroep wil dat kader bijstellen. De werkzaamheden lopen goed, en ik ben ervan overtuigd dat er snel tot een oplossing zal worden gekomen. Die werkzaamheden moeten een kans krijgen. De VVSG en onze eigen administratie zijn daarbij betrokken, en het wordt goed opgevolgd door collega Verlinden. Dat loopt goed.

Dat staat los van de discussie over de opmaak van een kader voor de schaalvergroting van de politiezones. Minister Verlinden heeft onlangs haar toekomstvisie geformuleerd. Ze wil tegen 2030 via vrijwillige politiezonefusies gaan naar zones van minstens vijfhonderd politiemensen, zo'n veertigtal politiezones dus in België. Als ik dat vertaal naar Vlaanderen en die puzzel bekijk, kom je heel dicht bij het

aantal dat we vandaag kennen voor referentieregio's. Het aantal voor Vlaanderen ligt niet ver van die veertig voor België.

Ik heb hier op 21 maart al aangegeven dat ik van mening ben dat een opschaling van politiezones gepaard moet gaan met een opschaling van de lokale besturen die er deel van uitmaken. Die discussie moeten we nu niet hernemen, we hebben dat vorige keer al kunnen aftasten.

Al bij al zitten we in een goede vibe rond die defusieproblematiek.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, hartelijk dank voor uw antwoord. We zijn de goede weg ingeslagen.

De bezorgdheid van de politiezones en de politiemedewerkers blijft, natuurlijk. We kunnen niet naast de spanningen op het veld van de laatste tijd kijken. Als dit erbovenop komt, zou dat misschien wat te veel zijn en de goede oefeningen die we hier aan het maken zijn, zouden in het gedrang kunnen komen. Daarom wil ik u die vraag stellen.

Minister, ik geloof net als u dat de Vlaamse aanpak en een goede samenwerking met minister Verlinden eerder een goede hefboom zullen zijn en dus beter dan dat beide niveaus elkaar moeten tegenwerken.

Ik begrijp dat er stappen worden gezet. Dat geeft vertrouwen, minister. Ik geloof ook heel sterk dat, als wij de regiovorming tot een goed einde willen brengen, wij de huidige dynamiek vooral moeten behouden en ervoor zorgen dat we de intergemeentelijke samenwerkingen voortdurend proberen in te passen in de kaders die werden gecreëerd. Daarom is dit een heel belangrijke oefening.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Het is het goed recht van de politie om haar zorgen te formuleren, maar de gemeenten zijn de basisbesturen. Als zij veranderen, lijkt het mij heel logisch dat alles wat daarrond hangt van politiezones, hulpverleningszones tot de Vlaamse en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, zich daaraan aanpassen. Dat gebeurt ook wel.

Ik heb een heel specifieke vraag. U geeft aan dat u in gesprek bent. Zijn dat goede gesprekken? Loopt dat goed? Hebt u de indruk dat er vanuit het federale niveau fusies worden tegengehouden? U zegt dat er knelpunten zijn. Wat zijn die knelpunten exact? Zijn er specifieke indicaties dat de samenwerking met de federale overheid niet goed verloopt en dat de fusies niet goed verlopen?

Verder heb ik nog een tweede vraag. We hebben over de Vlaamse samenwerkingsverbanden gesproken en ook over de federale. Maar ook de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen vandaag afwijkingen vragen. Ik verwijs naar het 'pas toe of leg uit'-principe. Hebt u daar al veel aanvragen voor gekregen of is dat eerder beperkt? De aanvragen die gebeuren volgens het 'pas toe of leg uit'-principe zijn om af te wijken van de referentieregels. Wordt dat al dan niet veelvuldig gebruikt?

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (cd&v): Ik ben blij te horen dat de samenwerking met het federale niveau vlot verloopt.

Ik heb een aanvullende vraag. Als er dan toch een werkgroep is met de VVSG, het Agentschap Binnenlands Bestuur en Annelies Verlinden, dan denk ik dat het daarin

ook kan gaan over de veiligheidsregio's en over het afstemmen van de federale wetgeving op een evolutie in Vlaanderen die op federaal niveau misschien minder speelt. Daarover moeten we het een volgende keer dan misschien hebben. Ik verwijs naar de noodplanning die nog altijd op gemeentelijk niveau wordt georganiseerd, wat eigenlijk niet meer van deze tijd is. Als we dat in verschillende samenwerkingsverbanden samen willen doen en nog altijd worden geconfronteerd met wetgeving die ons dwingt om dat op een klein, bestuurlijk niveau van één gemeente te doen, spoort dat niet meer met de situatie van meer gemeenten, politiezones en andere soorten van samenwerkingsverbanden.

Misschien kunnen we ook afstemmen over de veiligheidsregio's en de federale bevoegdheden die we op Vlaams niveau wat anders zien?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: We hebben in Vlaanderen met die regiovorming en een herschikking van een aantal zaken een bestuurlijke dynamiek die wat vreemd is aan het federale niveau. Het is onze eigen interne Vlaamse dynamiek. Tot nu toe hebben de ministers die ik spreek, daar een principieel open houding tegenover. Ik durf niet te zeggen of er daardoor geen problemen zullen opduiken, maar principieel is er een open houding. Ik heb daarnet geschetst waar we staan met collega Verlinden. Op dit moment mag ik daar dus positief over spreken.

Zien we hindernissen of problemen? Onze administraties werken goed samen. Op dit moment zijn er geen grote problemen of hindernissen. Wat de administraties daar voorstellen, moet evenwel politiek nog worden gevalideerd. Dan kunnen er misschien nog een aantal zaken opduiken.

U vraagt of er veel vragen tot afwijking zijn. Neen, volgens de informatie waarover wij beschikken, is dat momenteel niet het geval. Dat valt dus heel goed mee. Ik ken één afwijkingsaanvraag voor een afvalintercommunale uit West-Vlaanderen. Voor de rest heb ik geen aanvragen ontvangen. Ik heb hier geen lijst, maar antwoord op basis van de informatie die ik nu on the spot krijg. Die regiovorming is een proces. Sommige mensen hebben daar andere voorstellingen van gemaakt, maar dat proces loopt wel. Het is vooral een bestuurlijke vereenvoudiging. In eerste instantie merken de burgers daar misschien niet veel van, maar het zal wel veel efficiëntiewinsten met zich meebrengen, en onze federale collega's gedragen zich constructief tegenover wat wij hier aan het doen zijn. Ze hebben hun eigen agenda en hun eigen planning, maar we proberen hen ervan te overtuigen om die zoveel mogelijk af te stemmen op de realiteit op het terrein in Vlaanderen. Dat maakt het voor iedereen gemakkelijker.

Mevrouw Partyka, u stelde een concrete vraag over de veiligheid. We hebben een veiligheidsketen. In de jaren 90 begon men te spreken over de veiligheidsketen die uit vijf stappen bestond: proactief, preventief, repressief, curatief Die keten was toen vooral theoretisch. Op het lokale niveau krijgt die nu hoe langer hoe meer vlees. Er is een noodplanning, preventie wordt steeds belangrijker, net als nazorg, slachtofferhulp, het begeleiden van ex-gedetineerden naar de maatschappij, enzovoort. De lokale besturen zijn met heel veel zaken bezig. Vaak ontsnapt het wat aan de mogelijkheden van zo'n lokaal bestuur en pakken we die zaken intergemeentelijk op regionaal vlak aan. Ik verwijs naar de noodambtenaren. Er is ook een rechtstreekse link met politiezones en brandweezones. In de mate dat die zaken goed op elkaar afgestemd geraken, is dat beter.

In mijn ideale wereld zouden gerechtelijke arrondissementen zo goed mogelijk moeten samenvallen met een of twee regio's, zouden politiezones, indien mevrouw Verlinden die wil laten opschalen, worden opgeschaald tot het niveau van regio's of twee of drie per regio, zodat je een interactief orgaan hebt. Dan komt die hele

keten helder in zicht. Dat is wat lokale besturen vragen, zodat ze veel beter kunnen werken.

Dat proces is bezig. Zullen we er tegen 2024 al helemaal geraken? Neen, dat heb ik van in het begin gezegd. Maar als de trein goed bolt, zal die blijven bollen. En zodra de cultuur er is om dat erop af te stemmen, zullen we heel ver geraken.

Mijnheer Van Miert, ik heb via hen ook op uw vraag geantwoord.

Paul Van Miert (N-VA): En ik heb het antwoord goed gehoord, waarvoor dank.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de wachtlijsten voor de cursus maatschappelijke oriëntatie – 2299 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Goeman, we hebben vorige week vrijdag met de commissie kunnen ontdekken hoe goed die cursussen in elkaar zitten.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Voorzitter, het wordt ondertussen een jaarlijkse traditie dat we met het agentschap een gedachtewisseling organiseren over de aanpak van de pijler maatschappelijke oriëntatie. Die was zeer interessant, en ik zal niet ontkennen dat er zeker vooruitgang is geboekt. Ik kon er dit jaar helaas niet bij zijn, maar toen ik de powerpointpresentatie wat nader bekeek, had ik toch nog een aantal bijkomende vragen, waarop ik in deze commissie toch wat dieper wil ingaan, om er zeker van te zijn dat men het aanbod optimaal georganiseerd krijgt voor de doelgroep.

Ik heb nog een aantal heel specifieke bijkomende vragen op basis van de cijfers die ik heb opgevraagd via een schriftelijke vraag. Uit de antwoorden blijkt namelijk dat er voor 996 personen nog altijd geen passend aanbod beschikbaar is. Ik had onder andere een opsplitsing gevraagd volgens de contacttaal van de mensen die geen passend antwoord kregen. Ze moeten die contacttaal zelf aangeven. Voor de grote meerderheid van die personen is dat eigenlijk een veel voorkomende taal, gaat het over Engels, Arabisch, Frans of zelfs Nederlands. Ik begrijp dus niet zo goed waarom er toch nog altijd een duizendtal mensen zitten in de groep waarvoor er geen passend aanbod beschikbaar is, terwijl de talen die zij aangeven als contacttaal nu ook niet van dien aard zijn dat het bijzonder moeilijk is om daar lesgevers voor te vinden. Dat is iets anders dan voor het Farsi – ik zeg maar iets – of minder veel voorkomende talen. Graag had ik dus een woordje uitleg daarover. Waarom wordt de cursus niet aangeboden in de contacttaal als er geen passend aanbod is in de moedertaal?

Wat de groep personen betreft die niet beschikbaar zijn voor de inburgeringscursus: uit de antwoorden die ik kreeg, blijkt dat meer dan de helft van de inburgeraars, 434 op de 743, vooral onbeschikbaar is wegens de combinatie met andere opleidingen of de combinatie met werk. Op zich is het natuurlijk zeer goed dat er mensen zijn die een opleiding aan het volgen zijn of die al onmiddellijk aan het werk zijn, maar natuurlijk is het spijtig dat ze daardoor de cursus maatschappelijke oriëntatie niet zouden volgen. Wat is de verklaring voor het feit dat er nog altijd zo'n grote groep niet beschikbaar is om die redenen? Zijn er geen mogelijkheden om de cursus op het gewenste moment online te volgen? Het is

immers toch een heel groot deel van jullie omschakeling dat er een heel groot digitaal aanbod is. Ik begrijp dus niet goed waarom die mensen dat niet online zouden kunnen volgen, gezien de combinatie met andere opleidingen of werk. Worden er ook nog initiatieven genomen om al die redenen van onbeschikbaarheid weg te werken? Ik blijf vinden dat het zeer goed is dat er ook onmiddellijk wordt ingezet op activering. Dat mag echter geen reden zijn om ook geen maatschappelijke oriëntatie te volgen, want dat heeft voor mij een belangrijke meerwaarde aan sich.

64 personen geven als reden van onbeschikbaarheid op dat er geen kinderopvang beschikbaar is. Dat is helaas in realiteit vooral nog altijd zo voor vrouwen, die vaak instaan voor de opvang van de kinderen. Dat toont aan dat kinderopvang een belangrijke randvoorwaarde is voor een geslaagd inburgeringstraject. Erkent u dat het wegvallen van het kinderopvangaanbod een van de redenen is waarom mensen het inburgeringstraject niet kunnen volgen en dat dat dus drempelverhogend werkt? Bent u van plan om daar iets aan te doen?

Ik had ook de slaagcijfers opgevraagd over de afgelegde eindtoetsen maatschappelijke oriëntatie. Dat slaagcijfer is heel hoog, 96 procent, maar er zijn nog altijd 337 personen die niet slagen voor hun test. Ik ben vooral benieuwd hoe die niet-geslaagden verder worden opgevolgd.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Goeman, dank u wel, en blij u nog eens terug te zien in onze fractie. Wij hebben u allemaal heel hard gemist. *(Opmerkingen. Gelach)*

We zijn hier stilaan zo naar elkaar toe aan het groeien qua opvattingen dat wij stilaan een fractie worden, de fractie Binnenlands Bestuur. Dan moet de heer Van Rooy natuurlijk nog een deradicaliseringstraject doorlopen, maar hij is onderweg. *(Opmerkingen)*

U mag die 360 euro aan mij betalen. Ik zorg daar dan wel voor.

Alle gekheid op een stokje, zoals u weet, mevrouw De Vreese, hebben we de wachtlijsten maatschappelijke oriëntatie de voorbije jaren drastisch ingekort. Dat is de afgelopen jaren een heus huzarenstukje geweest. Ook het aandeel inburgeraars die binnen de drie maanden na het inburgeringscontract konden starten met maatschappelijke oriëntatie, is verdubbeld ten aanzien van 2019. Op 27 februari vonden 996 mensen geen passend aanbod. Voor inburgeraars die geen aanbod vinden in hun moedertaal, kiezen we er uiteraard voor om een cursus in de contacttaal aan te bieden. Zoals eerder aangegeven in de commissie is echter niet de taal, maar het niet of minder digitaal vaardig zijn een van de belangrijkste factoren waardoor er voor die mensen geen passend aanbod kon worden gevonden. Voor mensen die niet of minder digitaal vaardig zijn, zijn fysieke lesplaatsen nodig. Daarbij moet rekening worden gehouden met de verspreide leslocaties, talen en lesmomenten. Voor ons is het gemakkelijk om die digitale instrumenten te gebruiken. Die kunnen heel het grondgebied van Vlaanderen bestrijken. Als er sprake is van een wat zeldzamere taal, kunnen mensen van Voeren tot De Panne eigenlijk digitaal in eenzelfde les zitten, maar als je niet digitaal vaardig bent en je hebt een contacttaal, dan ben je opnieuw gebonden aan een redelijke geografische afstand. Ik zeg niet dat dat moet zijn in het dorp waar men woont, maar dat moet een redelijke afstand zijn. Dat is een eerste probleem. Het gaat ook over mensen die wat zwakker staan. Daarom is het belangrijk om hen echt in de juiste cursus te plaatsen. Dat kan soms wat langer duren.

U vroeg naar de redenen waarom personen niet beschikbaar zijn voor de inburgeringscursus. Voor de inburgeraars die door de combinatie werk-opleiding niet

beschikbaar zijn, wordt het inburgeringstraject tijdelijk opgeschort. Dat is decretaal bepaald, onder meer voor inburgeraars die werken of studeren en kunnen aantonen dat ze dat werk of die studies niet kunnen combineren met het volgen van inburgering. De inburgeraar moet dat om de zes maanden bewijzen. Dit wordt nu telkens door de agentschappen grondig geëvalueerd.

De digitale cursus maatschappelijke oriëntatie werd afgelopen vrijdag voorgesteld in het nieuwe gebouw van het agentschap. Ook heel de commissie was daarbij uitgenodigd. Met die cursus kunnen we natuurlijk meer doen, hebben we meer mogelijkheden, wordt de combinatie van werk en les volgen gemakkelijker, zal men betere en andere motivaties moeten aandragen om te beweren dat men zelfs die digitale cursus niet kan volgen. We zullen daardoor veel meer op maat kunnen aanbieden. Sommige mensen zijn nu vrijgesteld omdat ze aan het werk zijn, wat we waarderen, want ze werken, ze dragen bij aan onze samenleving en staan in voor hun eigen onderhoud. Dat is een goede zaak. We hebben altijd gezegd dat te zullen opschorten als ze dat goed konden motiveren, maar met een digitaal aanbod maatschappelijke oriëntatie zal men natuurlijk serieuze argumenten moeten hebben voor die opschorting. Het aandeel van mensen die nu zijn vrijgesteld, zal daardoor dus gevoelig dalen, denk ik.

U vroeg of ik erken dat het wegvallen van de kinderopvang voor wie een inburgeringstraject volgt drempelverhogend werkt. Op 27 februari 2023 waren 743 personen geregistreerd als onbeschikbaar, waarvan er 64 aangaven geen kinderopvang te vinden. Het gaat om personen wier inburgeringstraject tijdelijk is opgeschort. Ik wil de cijfers graag in perspectief plaatsen. In 2022 waren 64 personen onbeschikbaar omdat er geen kinderopvang was, maar telden we 10.233 verplichte inburgeraars. Het gaat dus over 0,6 procent. In 2019 waren 91 personen onbeschikbaar wegens geen kinderopvang en waren er 9496 verplichte inburgeraars. Toen was het 0,96 procent, nog altijd een klein cijfer, maar eigenlijk is het aantal nog verder gedaald, zowel in absolute als in relatieve cijfers. U zult me vanzelfsprekend zeggen dat elk van die personen er een te veel is. Ik ga daar onmiddellijk mee akkoord, maar wat zulke zaken betreft, denk ik dat we op een volwassen manier moeten kijken naar de omvang en de uitdaging, en dan is dat cijfer marginaal. Die mensen zijn nooit marginaal en de problematiek is niet marginaal, maar dat is eigenlijk een zeer kleine groep.

Het zorgen voor voldoende flexibele kinderopvangplaatsen is een verantwoordelijkheid van mijn collega-minister Crevits. Zij is bevoegd voor onder meer kinderopvang. Vanuit mijn bevoegdheid zorgen de agentschappen ervoor dat inburgeraars waar nodig worden ondersteund bij de toeleiding naar een geschikte kinderopvang. In veel opvanginitiatieven betalen ouders een inkomenstarief. Ook ouders die een inburgeringstraject volgen, kunnen daarvan gebruikmaken. Daarnaast worden de inburgeraars individueel opgevolgd door de agentschappen in het kader van onderbrekingen wegens geen kinderopvang. Dat is een driemaandelijkse begeleiding, waarbij samen met de inburgeraar wordt gezocht naar mogelijkheden voor opvang.

Dit is dus een heel kleine groep, een groep die de voorbije jaren is gekrompen tot 0,6 procent en die wordt opgevolgd. Om de drie maanden moet worden bekeken of men dat niet kan remediëren. Uw vraag naar flexibele kinderopvang is eigenlijk een vraag aan de collega van Welzijn, mevrouw Crevits.

Er zijn nog altijd 337 inburgeraars die niet slagen voor de eindtoetsen. U vroeg hoe we dat aanpakken. Inburgeraars die niet slagen voor de test maatschappelijke oriëntatie worden eerst uitgenodigd voor een gesprek bij de trajectbegeleider. Daar worden de testresultaten besproken, alsook de oorzaak voor het niet slagen. Er wordt dus feedback gegeven. Op basis van dat gesprek wordt er een aangepaste ondersteuning aangeboden en wordt de inburgeraar opnieuw ingeschreven voor de cursus maatschappelijke oriëntatie, waarna er een nieuwe test volgt. Daarnaast

zijn er ook inburgeraars die niet slagen wegens beperkte leercapaciteiten. Indien de leerkracht maatschappelijke oriëntatie of de trajectbeleider dat vermoedt, wordt een commissie beperkte leercapaciteiten bijeengeroepen. Daarin is decretaal voorzien. Als wordt vastgesteld dat iemand zijn uiterste best doet, maar niet beschikt over de nodige leercapaciteiten, kan hij door de commissie worden vrijgesteld van het slagen voor het examen maatschappelijke oriëntatie. Hij krijgt dan geen inburgeringsattest, maar wel een verklaring van geleverde inspanningen, en zoals de andere mensen moet hij de andere onderdelen van het traject wel behalen.

Ik wil daar nog bij zeggen dat ik de slaagpercentages heel hoog en de lat die we legden, niet hoog genoeg vond, zeker met betrekking tot fundamentele waarden en zo verder. We hebben daar in de commissie een paar maanden geleden over gepraat. We hebben afgesproken dat we die lat hoger leggen. Dat zie je aan dit cijfer natuurlijk nog niet, maar volgend jaar of over een half jaar zullen we daar de effecten al van zien. Nogmaals, het is niet mijn ambitie om veel mensen te laten mislukken, maar in dezen zien we heel hoge cijfers in combinatie met heel gemakkelijke slaagcriteria. We hebben dus beslist dat die slaagcriteria strenger moeten, en dat wordt nu uitgerold. Dat komt dan ook later.

Voor mensen die niet slagen, volgt er dus een gesprek, terugkoppeling en een nieuwe inschrijving, met een heel kleine groep mensen die niet in staat zijn als uitzondering. Het is een commissie die daarover oordeelt. Op dat moment krijgen die mensen de facto een vrijstelling.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik denk dat niemand kan of wil ontkennen dat er inderdaad een daling is in de wachtlijsten voor mensen die een cursus maatschappelijke oriëntatie moeten volgen. Dat is natuurlijk alleen maar een goede zaak. Dat heeft natuurlijk inderdaad heel veel te maken met het feit dat jullie hebben ingezet op een digitaal aanbod. Wij hebben vanaf het begin gezegd dat dat voor ons een piste was die kon worden bekeken, op voorwaarde dat men zeker voor mensen die digitaal minder geletterd zijn, ook in een fysiek aanbod blijft voorzien. Ik heb zulke digitale cursussen maatschappelijke oriëntatie gevolgd. De interactie is natuurlijk wel compleet anders als je met vijftig voor een scherm zit dan wanneer mensen in een klaslokaal vragen kunnen stellen en iets kunnen bijleren. Bon, ik begrijp dat jullie ook op het aanbieden van fysieke cursussen blijven inzetten, zeker voor de mensen die dat het meest nodig hebben, en dat je er dan natuurlijk ook voor moet zorgen dat het niet te ver van huis is. Wat ik nog altijd niet begrijp, is dat er aan die heel specifieke groep die een contacttaal aangeeft die toch niet zo vergezocht is, niet wordt gevraagd om de cursus maatschappelijke oriëntatie in die contacttaal te volgen, dicht bij huis, in het Engels, in het Arabisch, in het Frans of zelfs in het Nederlands. Waarom gebeurt dat niet? Is dat omdat er geen lesgevers worden gevonden? Ik begrijp nog altijd niet waarom daar geen oplossing voor wordt gezocht.

Ik wist niet of was vergeten dat het moeten volgen van de cursus wordt opgeschort voor wie niet beschikbaar is wegens het volgen van een andere opleiding of de combinatie met werk. Blijft dat dan echter 'ad aeternam' opgeschort? Ik neem aan dat die mensen op een bepaald moment toch wel hun cursus moeten volgen, aangezien ze anders hun inburgeringsattest niet kunnen krijgen. Hoe zit dat precies?

Wat de kinderopvang betreft, bedankt om dit in perspectief te plaatsen, maar dat zijn natuurlijk 64 mensen waarvan ik ook vind dat ze absoluut een inburgeringscursus moeten volgen. Het gaat vaak om vrouwen die thuiszitten en voor hun kinderen zorgen, en die idealiter toch ook een inburgeringscursus zouden moeten volgen. U zegt dat het maar een kleine groep is, maar ik begrijp dan niet dat er niet proactief aan oplossingen wordt gewerkt. Zeker voor zo'n kleine groep kan dat toch

ook niet zo heel moeilijk zijn. In hoeverre bent u dus ook bereid om zelf samen met het kabinet-Crevits te gaan bekijken of de trajectbegeleiders vanuit het agentschap niet zelf contact kunnen opnemen met Opgroeien, zodat daar voor die 64 binnen hun eigen regio een oplossing wordt gezocht? Mijn vraag is vooral dat u dat zelf zou trekken in plaats van mij gemakshalve door te sturen naar minister Crevits.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Collega Goeman, dat zijn allemaal interessante vragen. Maar we hebben natuurlijk een hele gedachtewisseling gehad over die wachtlijsten voor de cursus maatschappelijke oriëntatie, en ik zou willen zeggen dat dat inderdaad een interessante discussie was. Maar ik zou bijna durven te zeggen dat het een interessante tête-à-tête was met de minister, want de volledige oppositie was daar afwezig.

U had ook een tweede kans om naar de verdere digitalisering van het traject maatschappelijke oriëntatie te komen kijken. Ere wie ere toekomt: buiten Sam Van Rooy, die hier vandaag ook aanwezig is, naast de drie commissieleden van de N-VA-fractie, was de voltallige oppositie daar opnieuw afwezig. Ik betreur dat echt, want ook voor het debat over de wachtlijsten is het natuurlijk verrijkend dat de oppositie daar aanwezig is, en het debat ook mee voert op dat moment.

Ik heb nog een bijkomend punt, mevrouw Goeman. Ik zou graag hebben dat uw partij zich even druk maakt om de instroom, die op federaal niveau totaal niet gecontroleerd is, waardoor we natuurlijk ook een enorme druk krijgen op de wachtlijsten hier in Vlaanderen, waar wij absoluut werk van maken, en waar de minister ook werk van maakt. Er is al een hele weg afgelegd.

Ik denk, minister, dat de nieuwe werkwijze rond dat passend aanbod een goede aanpak is, dat we inderdaad moeten streven naar een daling van die lijsten, dat we naar een nulpunt moeten streven. Ik zeg niet dat dat haalbaar is, maar we moeten daar het meeste proberen uit te halen.

Die digitalisering is, denk ik, heel belangrijk. We hebben ook gezien dat die digitale cursus nu volledig klaar is om gebruikt te worden. Ik denk ook dat dat in evolutie is, dat dat aangepast zal worden. We krijgen nog eens de kans, denk ik, om dat nog meer in detail te bekijken. Corona heeft daar natuurlijk voor een enorme versnelling gezorgd.

Maar voor onze fractie, minister, moet uw volgende prioriteit zijn om er absoluut voor zorgen dat de rechthebbenden de weg vinden naar de cursus maatschappelijke oriëntatie, zodat we inderdaad de kwaliteit gaan waarborgen, maar dan ook het gevraagde niveau verhogen. Zodat we die verdere digitalisering inderdaad gaan gebruiken, maar er dan ook goed voor moeten zorgen dat die vierde pijler echt wel goed werk levert, en voor ons sociaal weefsel eigenlijk een meerwaarde betekent, maar ook voor de inburgeraar zelf, zodat die twee met elkaar interageren. Ik denk dat het wel degelijk belangrijk is om die mensen ook in de praktijk te leren kennismaken met onze Vlaamse samenleving.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, ik zou van de gelegenheid willen gebruikmaken om u nog eens te vragen – ik heb dat al eens gedaan – in hoeverre u bereid bent om het taalniveau ook op te trekken. Dat is nu het taalniveau A2. Bent u bereid, of wat houdt u eventueel tegen, om dat op het taalniveau B1 of zelfs op taalniveau B2 te leggen?

Ik heb het hier nog eens opgezocht: iemand die het taalniveau B2 zou halen, kan bijvoorbeeld het nieuws op televisie zonder hulp begrijpen. Dat is het taalniveau

B2. Dat is iemand die een probleem kan uitleggen aan de balie, en een gesprek kan voeren om een oplossing te vinden. Dat is iemand die in een normaal tempo kan spreken, terwijl het op het taalniveau A2 langzaam is. Dan kan iemand een gewone televisie-uitzending niet volgen, en dat lijkt me toch wel aan de lage kant te zijn.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Wat dat laatste betreft – omdat ik dat inderdaad een interessante vraag vind –, kan het taalniveau A2 voor mij enkel een startpunt zijn. Wat wij doen met ons inburgeringstraject, is mensen skills, vaardigheden, geven. Maar mensen moeten verder evolueren, en als je de rest van je leven niet verder geraakt dan het taalniveau A2, dan ben ik het met u eens dat dat eigenlijk een onvoldoende kennis is van het Nederlands om optimaal te kunnen functioneren in Vlaanderen.

Dat is trouwens de reden waarom we in ons decreet hadden voorzien dat mensen die na hun inburgeringstraject in de twee daaropvolgende jaren maar zes maanden hebben gewerkt, eigenlijk een hoger taalniveau moeten bereiken, namelijk taalniveau B1. Dat is niet taalniveau B2, maar taalniveau B1, wat opnieuw een stap hoger is.

De motivatie erachter is dubbel – misschien herinnert u zich dat nog. De eerste motivatie houdt verband met waarom die mensen niet hebben gewerkt. Dat is misschien omdat hun Nederlands onvoldoende goed is om een job te vinden. Misschien hebben ze daar een drempel gevonden op de arbeidsmarkt, dus dan gaan we die drempel remediëren.

Een tweede mogelijkheid is dat zij bijvoorbeeld onvoldoende kansen hebben om buitenshuis te komen. Ik denk dan aan een klassiek gezin, waar vrouwen niet dezelfde emancipatie achter de rug hebben als degene die in onze samenleving bestaat. Ook daarnaartoe geeft het kunnen en moeten volgen van een cursus Nederlands B1 hun niet alleen de kans om buitenshuis te komen, maar ook om beter Nederlands te kennen, waardoor hun emancipatiestrijd, het op eigen benen staan, haalbaarder wordt dan wanneer ze de cursus Nederlands A2 hebben gevolgd. Dat waren de twee redenen die we hadden ingeschreven. Vandaag is dat voor die mensen het taalniveau B2.

Persoonlijk is het mijn overtuiging dat we met een open geest moeten kijken of we daar niet met een getrapt systeem moeten werken, waarbij je zegt dat iemand goed bezig is als die het taalniveau A2 behaalt, maar dat we toch nog een extra inspanning vragen in de loop van de komende jaren, in een realistisch tijdstraject. Ik sta daarvoor open, ik heb er weinig taboes rond om daar verder over na te denken.

Ik wil mevrouw De Vreese bedanken voor haar constructieve en positieve tussenkomst, die in lijn ligt met het beleid dat we samen in de regering voeren.

Mevrouw Goeman, ik ben altijd blij als u terug bent, maar vier antwoorden vragen van mij, dat is toch veel, als ik dat mag zeggen.

Eerst en vooral wil ik u toch attent maken op wat we gedaan hebben met het digitaliseren. Eigenlijk hebben we een vijfde pijler aan ons inburgeringsbeleid toegevoegd: het bijbrengen van digitale skills en vaardigheden bij mensen die nieuw zijn in de samenleving.

Herinner u: we hebben die discussie gehad over de Chromebooks. Er was aarzeling over of we die wel in bruikleen zouden geven en zo verder. Eigenlijk geven wij nieuwkomers nog een soort dimensie aan vaardigheden die toelaat om optimaal te

functioneren in onze samenleving. Dat zijn die digitale vaardigheden, die digitale skills. Dat is volgens mij iets heel belangrijks om vandaag goed te kunnen functioneren in onze samenleving. We zorgen ervoor dat het geen digibeten zijn, en dat ze daardoor geen achterstand hebben tegenover de rest van de samenleving. Volgens mij is dat een eerste heel belangrijke zaak.

Ten tweede is er het probleem van de mensen op de wachtlijst omdat zij niet digitaal vaardig zijn, en dus fysiek les moeten krijgen in hun contacttaal. Mevrouw Goeman, het probleem is niet dat we dat niet aanbieden, we bieden dat wel aan. Maar natuurlijk is dat moeilijk te organiseren. Als ik morgen zou zeggen dat iedereen, ongeacht waar hij woont in Vlaanderen, les moet komen volgen in Brussel, dan gaat die wachtlijst, denk ik, nog sneller weggewerkt zijn. Maar dat is een keuze die we niet hebben gemaakt. Als je in Koekelare of in Peer woont, is de afstand die je dan moet afleggen om die les in Brussel te volgen, groot, dus die mensen moeten soms iets langer wachten alvorens zij een aanbod krijgen om fysiek les te volgen in hun regio, in hun contacttaal. Dat is de reden.

Het is niet dat we die lessen niet willen aanbieden. Wij zitten onder de duizend mensen op de wachtlijst, we komen van heel ver. We willen – daar ben ik het volledig eens met mevrouw De Vreese – nog meer insnoeren op die wachtlijsten. Er zal altijd wel een wachtlijst zijn, maar we moeten die zo klein mogelijk maken. We hebben daar al een revolutionaire stap vooruit gezet.

Vervolgens, wat de onderbreking van zes maanden betreft waarin mensen een job hebben en die niet kunnen combineren omdat er nog geen digitale lessen zijn: in de toekomst gaat dat anders zijn. Om de zes maanden wordt dat samen met de betrokkene geëvalueerd, door te kijken waar die nu staat, en of die nu opnieuw kan beginnen. Die onderbreking is dus maximaal voor zes maanden, en met het digitale aanbod zullen er veel minder mensen een beroep op de mogelijkheid op onderbreking kunnen of moeten doen.

Wat de kinderopvang betreft, denk ik dat we elkaar daar goed moeten begrijpen: de groep die kinderopvang nodig heeft, is veel groter. Die worden intensief door ons begeleid. We werken daar niet samen met het agentschap hier in Brussel. Onze agentschappen werken samen met de Huizen van het Kind, die zijn veel dichter, veel nabijer. Ze zijn permanent aan het zoeken naar mogelijkheden om die opvang te realiseren. De groep mensen die kinderopvang nodig heeft, is dus veel groter.

Wat we hier zien, is een momentopname van een kleine groep – 0,6 procent nog – die op het moment van de screening, op het moment van de opname, nog geen opvang heeft en waarvoor we daar verder naar zoeken. Dat is een dynamisch gegeven, maar op een bepaald moment neem je een opname. Je ziet natuurlijk niet al degenen waarvoor ondertussen werd gezorgd dat ze kinderopvang hebben. Je ziet alleen diegenen die op dat moment nog geen kinderopvang hebben, en waar verder op wordt gewerkt. Het is dus niet dat we daar passief in zijn, we zijn daar heel intensief mee bezig.

Mevrouw Goeman, ik denk dat ik daarmee uw bijkomende vragen heb beantwoord.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik denk dat het heel duidelijk is wat we hier ook altijd gezegd hebben, dat Vooruit grote voorstander is van verplichte inburgering. Los van het feit dat we heel dat betalend maken van het traject een slecht idee vinden, dat volgens ons contraproductief werkt, zijn we er altijd voorstander van geweest om mensen te verplichten een inburgeringstraject te volgen. Daarom vinden we het ook zo belangrijk dat we letterlijk iedereen meekrijgen, alle nieuwkomers die onder de verplichting vallen. Ik denk dat een aantal van de groepen

waar ik hier naar heb verwezen, minder evident aansluiting vinden. Ik vind het dus belangrijk om dat te blijven opvolgen.

Ik vind het een beetje jammer hoe mevrouw De Vreese daarop heeft gereageerd. Ik vind dat het aan ons is, als oppositie, om het debat eerlijk te voeren. Ik zal altijd zeggen wat ik positief vind, namelijk dat er naar oplossingen wordt gezocht, ook met zo'n digitaal aanbod. Maar dat is gewoon een beetje spijtig, dat je daar zoiets politieks van probeert te maken. Ik heb me heel erg geëxcuseerd voor mijn afwezigheid de vorige keer, en ik denk dat je veel kunt zeggen over mij, maar niet dat ik geen parlementslid ben die haar werk probeert te doen. Ik kon er die keer gewoon niet bij zijn.

Ik vind het ook een beetje triest dat er dan opnieuw, altijd opnieuw, diezelfde uithalen komen naar de Vivaldiregering. We zitten hier in het Vlaams Parlement, laat ons hier de Vlaamse debatten voeren. Ik denk trouwens ook niet, mevrouw De Vreese, dat de instroom onder Theo Francken zozeer onder controle was, met misschien als uitzondering de mensen die rechtsreeks contact hadden met Melikan Kucam.

Laat ons in het Vlaams Parlement de debatten voeren die hier gevoerd moeten worden. Dit gaat over inburgeringsbeleid. Ik denk dat er een aantal stappen in de goede richting zijn gezet, maar ik denk dat er ook nog grote uitdagingen zijn, en ik zal hier die vragen blijven stellen, zoals de oppositie hoort te doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.